

BÖLÜM 12

İŞLETME BİRLEŞME VE SATIN ALMA DALGALARINA YÖNELİK GÜNCEL-GENEL BİR DEĞERLENDİRME¹

Kenan İLARSLAN²

Giriş

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, küreselleşme nedeniyle rekabetin ulusal pazarlardan uluslararası pazarlara taşınması, dünya ölçeğinde ekonomik sınırların kalkması, ticaretin serbestleşmesi, müşteri taleplerinin artması ve farklılaşması gibi nedenler işletmeleri değişik açılardan etkilemektedir. İşletmelerin değişen çevre koşullarına uyum sağlayabilmek ve bu koşulların ortaya çıkardığı fırsatlardan yararlanmak, tehditlerden ise sakınmak için yeniden yapılanmaları zorunlu olmaktadır.

İşletmeler satışlarını artırarak, yeni ürünler piyasaya sürerek satış gelirlerinde artış sağlayacak şekilde içsel olarak büyürken aynı zamanda başka bir işletme ile birleşerek veya onu satın alarak dışsal olarak da büyüyebilirler. Birleşme ve satın alma şeklindeki bir büyüme stratejisi ile işletmeler küreselleşme olgusuna karşı bir tepki verirken aynı zamanda büyümenin ortaya çıkaracağı sinerjik kazanımları da elde etmiş olacaktır.

Birleşme ve satın alma işlemleri sayı ve tutar olarak başta ABD olmak üzere bazı Avrupa ülkelerin de çok büyük rakamlara ulaşmıştır. Örneğin ABD’de 2010 yılında 7.088 adet birleşme ve satın alma işlemi gerçekleşirken, bu işlemlerin toplam değeri yaklaşık 697 Milyar dolar olmuştur. Bu rakamlar 2017 yılında ise 11.204 adet ve 1.397 Milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ernst &Young Türkiye ofisince hazırlanan Birleşme ve Satın Alma İşlemleri 2002 yılı raporuna göre, Türkiye’de 2002 yılında toplam 54 adet birleşme ve satın alma işlemi gerçekleştirilmiş olup bunun 34’ünün işlem değeri açıklanmıştır. Değeri açıklanmış birleşme ve satın alma işlemlerinin toplam değeri 613,7 Milyon dolar olmuş, işlem değeri açıklanmayan işlemler ile birlikte bu rakamın 1 Milyar dolar civarında olduğu söylenebilir. 2017 yılında ise toplam 251 adet işlem gerçekleşmiş olup toplam değeri 10 Milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

ABD’de 19. yüzyılın son on yılında belirginleşmiş ve günümüze kadar devam edegelen şirket birleşme ve satın almalarının tarihsel gelişimini incelemek, devir almalarla ekonomik ve teknolojik gelişmeler arasında nasıl bir ilişki olduğunu belirlemeye ve devir alma yöntemleri ile ekonomik ve teknik gelişmeler arasında nasıl bir bağın olduğunu anlamaya hizmet edecektir. (Sarıkamış, 2003: 81).

¹ Bu çalışma Kenan İlarşlan’ın doktora tezinin ilgili bölümlerinden derlenip güncelleme yapılarak düzenlenmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bolvadin Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Muhasebe Bölümü, ilarşlan@aku.edu.tr

Kaynakça

- Advani, R. (2006), Wall street mba: your personal crash course in corporate finance, New York, McGraw-Hill
- Akay, H. (1997). İşletme birleşmeleri ve muhasebesi, İstanbul: Yaylım Matbaası.
- Aytaç, F. ve Kaya, C.T. (2016). Contemporary look on the historical evolution of mergers and acquisitions. International Journal of Economics, Commerce and Management. 4 (2), 183-200.
- Bertrand, O. (2009). Effects of foreign acquisitions on r&d activity: evidence from firm-level data for france. Research Policy. 38 (6), 1021-1031.
- Bodolica, V. ve Spraggon, M. (2009). Merger and acquisition transactions and executive compensation: a review of the empirical evidence. The Academy of Management Annals. 3 (1), 109-181.
- Brealey, R. A., Myers, S. C. ve Marcus, A.J. (2007). Fundamentals of corporate finance. New York: McGraw-Hill Irwin
- Bruner, R. F. ve Perella, J. R. (2004). Applied mergers and acquisitions. New Jersey, John Wiley And Sons
- Büker, S., Aşkoğlu, R., ve Sevil G. (2008). Finansal yönetim, Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Cortes, L.M., Agudelo, D.A. ve Mongrut, S. (2017). Waves and determinants in mergers and acquisitions: the case of latin america. Emerging Markets Finance&Trade, 53 (7), 1667-1690.
- Coyle, B. (2000). Mergers and acquisitions. New York, Glenlake Publishing.
- Demir, R.ve Ülegin, F. (2008). Yapay sinir ağları yardımı ile şirket birleşmelerinin kestirimi. İtü Dergisi/d, 7 (6). 92-101.
- DePamphilis, D.M. (2010). Mergers, acquisitions, and other restructuring, activities, California: Elsevier.
- DePamphilis, D. (2015). Mergers, acquisitions and other restructuring activities (Eighth edit.): California: Elsevier.
- Du Boff, R. B. ve Herman, E. S. (1989). The promotional-financial dynamic of merger movements: a historical perspective. Journal of Economic Issues, 23 (1), 107-133.
- Eren, E., (2005), Stratejik yönetim ve işletme politikası, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Ferraz, J. C. ve Hamaguchi, N. (2002). Introduction: m&a and privatization in developing countries. The Developing Economies, XL, (4), 383-399.
- Gabrielsen, T. S. (2003). Conglomerate mergers: vertical mergers in disguise?. International Journal Of The Economics Of Business, 10 (1), 1-16.
- Gaughan, P.A., (2007), Mergers, acquisitions and corporate restructuring, New Jersey: John And Wiley Sons.
- Gaughan, P.A., (2017), Mergers, acquisitions and corporate restructuring (Seventh edit.) New Jersey: John And Wiley Sons.
- Kamaly, A. (2007). Trends and determinants of mergers and acquisitions in developing countries in the 1990s. International Research Journal of Finance and Economics, 8, 16-30.
- Kazmi, A. (2005). Business policy and strategic management, India, Tata McGraw-Hill.
- Kim, M. K. (2009). Trends and practices in the global market. G. Chand, (Edi.), Mergers and acquisitions: issues and perspectives from the asia-pacificregion içinde (10-25). Tokyo. Asian Productivity Organization.
- Kim, J., Zheng, T.ve Arendt, S.W. (2018). Identification of merger and acquisition waves and their macroeconomic determinants in the hospitalityindustry. Journal of Hospitality&Tourism Research, 20 (10), 1-23.
- Lipton, M. (2006). Merger waves in the 19., 20. and 21. centuries, <http://cornerstonebusiness.com/MergerWavesTorontoLipton.pdf>
- Lyles, L. .D. ve Lyles, E. T. (2003). Historical development of capitalism in the united states and its affects on the american family: from colonial times to 1920, Nebreska: iUniverse Inc.
- Martynova, M. ve Renneboog, L. (2008). A century of corporate takeovers: what have we learned and where do we stand?. Journal of Banking&Finance, 32, 2148-2177.
- Megginson, W.L., Smart, S. B., ve Lucey, B.M. (2008). Corporate finance, London: Cengage Learning EMEA.
- Mohamad, A. ve Demudoo, V. B. T. (2008). Mergers and value creation a case study of sime darby berhad. 5 Nisan 2010, <http://dSPACE.fsktm.um.edu.my/>
- Nelson, R. L. (1959). Merger movements in american industry: 1895-1956, Princeton: Princeton University Press.

İktisadi ve İdari Bilimler Cilt III

- Sarıca, S. (2008). Ab ve türkiye'nin firma birleşmelerine yaklaşımı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4 (1), 51-82.
- Sarıkamış, C. (2003), Şirket birleşmeleri, İstanbul: Avcıol Basım Yayın
- Schnitzer, M. (1996). Hostile versus friendly takeovers. *Economica*, 63 (249), 37-55
- Straub, T. (2007), Reasons for frequent failure in mergers and acquisitions: a comprehensive analysis. Wiesbaden: Deutscher Universitäts-Verlag.
- Suzuki, A. (2009). Market foreclosure and vertical merger: a case study of the vertical merger between turner broadcasting and time warner. *International Journal of Industrial Organization*, 27 (4), 532-543.
- Thompson, A. A. ve Strickland, A. J. (2003). *Strategic management concepts and cases*. McGraw-Hill.
- Ülgen, H. ve Mirze, S.K. (2007), *İşletmelerde stratejik yönetim*, İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım.
- Van Schaik, D. (2008). M&a in japan: an analysis of mergers waves and hostile takeovers. http://repub.eur.nl/resource/pub_13693/index.html
- Xu, E.Q. (2017). Cross-border merger waves. *Journal of Corporate Finance*, 46, 207-231.
- Ernst&Young, Birleşme ve Satın Alma İşlemleri 2002 yılı raporu
- Ernst&Young, Birleşme ve Satın Alma İşlemleri 2017 yılı raporu
- www.census.gov
- www.mergerstat.com
- <http://online.thomsonreuters.com/DealsIntelligence/>
- <http://www.beechmontcrest.com>